

19. aprīlī Centra MARTA biroja telpās norisinājās diskusija ar Rīgas mēra amata kandidātiem un Rīgas domes deputāta amata kandidātiem.

Rīgas mēra amata kandidātu iepazīstināšanas runa:

Mārtiņš Bondars (LRA): Latvijas sabiedrībā un likumdevēju un ierēdniecības starpā jāstrādā pie domāšanas maiņas dzimumu līdztiesības jautājumu sakarā. LRA un LA saredz pastiprinātas sadarbības ar NVO sektoru nepieciešamību dažādu sociālo problēmu risināšanā.

Baiba Broka (NA): uzteica Centra MARTA panākumus un lomu Ministru kabineta noteikumu Nr. 161 pieņemšanā (Kārtība, kādā novērš vardarbības draudus un nodrošina pagaidu aizsardzību pret vardarbību), tomēr pauž, ka varmākas un vardarbības upura pagaidu nošķiršana nav risinājums, ir jādomā, kur izmitināt un kā rehabilitēt ne tikai upuri, bet arī varmāku, kā arī jāceļ sabiedrības kopējā atbildība par vardarbības ierobežošanu.

Vilnis Ķirsis (Vienotība): lielākā problēma ir finansējumā. Pirmkārt, Rīgas Domē nepieciešams izveidot NVO fondu, no kura finansēt sabiedriskās organizācijas. Otrkārt, jāmaina valsts ierēdniecības un likumdevēju attieksme pret NVO iesaisti politikas veidošanā; nepieciešama atvērta valsts pārvalde, kurā tiek uzklauti arī NVO un sabiedrības viedokļi. Vienotības saraksts ar nolūku veidots, cenšoties maksimāli veicināt sieviešu iesaisti politikā.

Normunds Vilnītis (LSDSP): Rīgas sociālā dienesta vadībā norisinās līdzekļu administrēšana un formālu lēmumu pieņemšana – t.i., šīs iestādes nodarbojas lielākoties ar seku likvidāciju, tomēr pietiekami liels uzsvars netiek likts uz profilaksi un speciālistu apmācībām. Trūkst arī atgriezeniskās saites, lai speciālisti redzētu sava darba rezultātu.

Pēc Rīgas mēra amata kandidātu ievada runas diskusijā piedalīties aicināti bija arī pārējie diskusijas viesi, kas kandidē uz Domes deputāta posteni – Linda Ozola un Jānis Ozols (JKP) un Juris Pūce (LA).

Kāda ir Jūsu personiskā attieksme pret vārdu “feminists”?

Mārtiņš Bondars (LRA): minēja savu dažādības pieredzi Hārvardas universitātē, izsakoties, ka ar šo terminu jūtas ļoti ērti, lai gan bilst arī, ka neatbalsta kvotas. Viņaprāt, ne jau kvotas ir līdztiesīgas, progresīvas pārvaldes sakne, bet gan indivīda personiskās spējas, neasociējot tās ar noteiktu dzimumu.

Juris Pūce (LA): publiski ir sevi definējis kā feministu, kā arī min, ka LA ir vienīgā partija, kurai ir pastāvīgi funkcionējoša dzimumu līdztiesības darba grupa. Citē Kanādas premjeru Trudo, sakot, ka nebūt feministam 21. gadsimtā ir dīvaini.

Linda Ozola (JKP): viņas izpratnē feminisms ir cieņpilna attieksme pret sievieti; šāda cieņpilna, līdzvērtīga attieksme valda arī JKP.

Vilnis Ķirsis (Vienotība): ar šo terminu ir personiskas attiecības, turklāt, viņaprāt, attieksme pret to raksturo vispārējo sabiedrības attīstības līmeni. Tomēr arī viņš neatbalsta kvotu sistēmu, jo, viņaprāt, ar kvotām sabiedrība aizsteidzas priekšā savai dabiskajai attīstības pakāpei; šai attīstībai ir jānāk soli pa solim.

Baiba Broka (NA): labprāt būtu “vājamais dzimums”, kas tiktu lolota un varētu pieņemt vīrieša atbalstu, tomēr realitāte ir citāda, sievietes ir spēcīgas un labi spēj risināt dažādus jautājumus. Viņa arī min, ka, viņasprāt, sievietes klātesamība politikā tajā ienes cieņpilnāku, emocionālāku dimensiju.

Pirmais auditorijas jautājums tika adresēts B. Brokai. Jautājums bija par to, ka, no vienas puses, politiķe slavē un atbalsta Centru MARTA un tā cīņu pret vardarbību, un, no otras puses, kā NA biedre pauž noraidošu attieksmi pret Stambulas konvencijas parakstīšanu un ratificēšanu. Vai, viņasprāt, šajos uzskatos neslēpjas pretruna?

Baiba Broka (NA): Stambulas konvencija paredz aspektus, kas jau šobrīd tiek regulēti Latvijas likumdošanā; tomēr NA kā partija ar daudz maz saskaņotu viedokli paredz arī riskus, kas saistāmi ar tās parakstīšanu un ratificēšanu. Piemēram, ja ir runa par tradicionālām vērtībām, kas nostiprinātas Satversmē, tad partija pievēršas Satversmes aizsardzībai. Turklāt, personīgi esot no kristīgas ģimenes, viņa pauž, ka iestājas par kristīgām vērtībām.

Rīgā ir pieejamas patversmes un krīzes centri sievietēm, kurām ir bērni, tomēr šādu iespēju nav sievietēm, kuras ir jaunas, bet kurām nav bērnu, kā arī sievietēm pirmspensijas vecumā. Līdz ar to tika uzdots sekojošs jautājums: **vai atbalstāt anonīmā krīzes dzīvokļa izveidi Rīgas pašvaldības ietvaros sievietēm, kurām nav bērnu, un sievietēm pirmspensijas vecumā?**

Juris Pūce (LA): konceptuāli atbalsta un pauž, ka svarīgākais šai situācijā ir tas, ka šī krīzes patveršanās vieta ir anonīma. Šīs situācijas risināšanai neder standarta sociālās palīdzības risinājumi: pašvaldībai šī funkcija jādelegē NVO, sniedzot finansiālu atbalstu. Turklāt svarīgi no drošības viedokļa būtu ik pa laikam mainīt šī dzīvokļa atrašanās vietu.

Normunds Vilnītis (LSDSP): konceptuāli atbalsta un izsakās, ka, tā kā vardarbības upuru drošība šai situācijā ir galvenais, jāizstrādā sistēma, lai anonīmā dzīvokļa atrašanās vietu varētu mainīt ik pēc pāris mēnešiem.

Nesen medijos izskanējusi ziņa, ka Rīgas ģimnāzijās tiek plānots samazināt klašu skaitu. Vai Rīgas mēra amata kandidāti, ja tiks Rīgas Domē, atcels šo lēmumu?

Baiba Broka (NA): jā, jo šis lēmums viņas ģimeni skar personiski, turklāt tā ir ņirgāšanās par bērnu un ģimeņu vēlmi plānot savu nākotni. Jādara viss, lai celtu visu skolu piedāvātās izglītības līmeni, bet ne ar šādām metodēm.

Vilnis Ķirsis (Vienotība): šo lēmumu būtu nepieciešams atcelt, jo mums ir jāvairo izcilība caur izglītības sistēmu. Viņš arī atbalstītu, ka valsts pārņem ģimnāziju darba organizēšanu no pašvaldībām.

Normunds Vilnītis (LSDSP): arī neatbalsta šo lēmumu un uzsver, ka pašvaldībām tomēr vairāk ir jāskaidro sabiedrībai savu lēmumu pamatotība.

Mārtiņš Bondars (LRA): atbildēt uz šo jautājumu ir vienlaikus vienkārši un sarežģīti, jo nepieciešams vērtēt Latvijas izglītību sistemātiski, nevis tikai viena lēmuma kontekstā. Viņš raksturo pašreizējo situāciju Latvijas izglītības sistēmā ar vārdu “kvantitāte”, kurā tiek “ražoti” diplomanti.

Jānis Ozols (JKP): šis lēmums ir rezultāts pilnīgai nesakārtotībai Latvijas izglītības sistēmā. Tomēr viena lēmuma atcelšana neko nemainīs; ir jāmaina sistēma un domāšana: šīs problēmas risināšanai jātiek deleģētai privātajam sektoram. Veicinot konkurenci izglītības tirgū, skolas pašas censtos būt labākas.

Kā Rīgas Dome plāno risināt rindu uz bērnudārziem problēmu?

Baiba Broka (NA): privātie bērnudārzi ir spējuši samazināt rindas; privātā iniciatīva nav slikta, bet tā ir jākontrolē, lai nodrošinātu maksimāli harmoniskus apstākļus bērnu attīstībai.

Jānis Ozols (JKP): piekrīt, ka privāto iniciatīvu nepieciešams kontrolēt.

Baiba Broka (NA): norāda, ka iespējams pašvaldības un privātos spēkus apvienot: privātais sektors apsaimnieko bērnudārza infrastruktūru, kamēr pašvaldība nodrošina izglītības saturu.

Vilnis Ķirsis (Vienotība): piekrīt, ka ir nepieciešams apvienot pašvaldības un privātā sektora pūliņus, tomēr valstij nepieciešams nodrošināt privātā sektora darboņos drošības sajūtu, lai viņi var plānot savas darbības ilgtermiņā.

Normunds Vilnītis (LSDSP): iesaka izmantot tukšo skolu telpas un šajās skolās agrāk strādājušo skolotāju darbaspēku, lai, ietaupot līdzekļus un nebūvējot jaunu infrastruktūru, atrisinātu bērnudārzu rindu problēmu.

Juris Pūce (LA): Rīgā ir nevis bērnudārzu problēma, bet gan problēma, ko pašvaldība ilgstoši izvēlējusies nerisināt, nepiešķirot tiem bērniem, kas jau ir bērnudārzos, pietiekamu finansiālo atbalstu, savukārt pie tiem bērniem, kuri dažādu sociālu iemeslu dēļ nav bērnudārzos, jau sen vajadzēja būt sociālajam darbiniekam.

Kā kandidāti saredz atbalstu viena vecāka ģimenēm, kas visbiežāk ir sievietes ar bērniem?

Baiba Broka (NA): līdzšinējās sistēmas dēļ atbalsts bieži nerasniedz mērķi - sieviete ar bērniem pēc būtības nekvalificējas kā maznodrošinātā vai trūcīgā, tomēr viņas kā vienīgā vecāka ekonomiskās iespējas tāpat ir ierobežotas. Valstiskā līmenī tā netiek uztverta kā īpaši atbalstāma sociāla grupa, kas nav pozitīvi.

Juris Pūce (LA): šīs problēmas risināšanai nepieciešama sociālā darba reforma, kurā sociālie darbinieki riska klientus identificēt pirms vēl viņi paši ir pieteikušies sociālajā dienestā. Tomēr viņš arī atzīst, ka pie pašreizējās sociālo darbinieku noslogotības šādu prasību izpildīt būtu nereāli. Šīs problēmas risināšanā, viņaprāt, būtu vēlams plašāk iesaistīt pilsonisko sabiedrību un NVO. Nepieciešams arī strādāt pie sociāliem mērķiem paredzētā budžeta pārvaldības efektivitātes Rīgas Domē, jo rodas iespaids, ka šie līdzekļi bieži tiek izlietoti negodprātīgi.

Kā apturēt dzīvokļu īres cenu kāpumu Rīgā?

Vilnis Ķirsis (Vienotība): partijas programmā ir plānots uzbūvēt 4000 īres dzīvokļus, ideja, kas aizgūta Londonā. Šiem dzīvokļiem varētu panākt īres cenu mēnesī 4 eur/ km² apmērā. Varētu arī noteikt prioritāru kārtību, kādā ģimenes var uz šiem dzīvokļiem pretendēt.

Mārtiņš Bondars (LRA): nepieciešams fiksēt nekustamā īpašuma nodokļa apmērus. Neatbalsta īres dzīvokļu par fiksētu cenu būvniecību, sakot, ka tirgus ekonomikā nepieciešams drīzāk radīt priekšnosacījumus, lai uzņēmumi spētu un vēlētos maksāt strādājošajiem lielākas algas, lai cilvēki var atļauties savu dzīvesvietu. V. Ķirša izteiktā ideja tiek raksturota kā Padomju Savienībai, nevis mūsdienām atbilstoša.

Partijas saukļi Rīgas nākotnei:

Mārtiņš Bondars (LRA) un **Juris Pūce** (LA): konkrēti neizsakās.

Baiba Broka (NA): “Latvijas simtgadē – latvisku Rīgu”, sauklis, kas ietver latvisko dzīvesziņu un vērtības, ģimeni, latvisko darba tikumu, u.c.

Vilnis Ķirsis (Vienotība): “Pilsēta, kuras iedzīvotājiem nav jāpārmaksā par dzīvi savā pilsētā.”

Normunds Vilnītis (LSDSP): “Sociāli aizsargāta pilsēta.”

Linda Ozola (JKP): “Likums un kārtība.” Kā papildus vērtība - “caurskatāmība”.

Šai brīdī daļai diskusijas dalībnieku diskusija bija jāpamet, tomēr ar Vilni Ķirsi, Juri Pūci, kā arī Jāni Ozolu un Lindu Ozolu diskusijas turpinājās, lielākoties,

par jau aizsāktajiem mājokļu jautājumiem. Piemēram, tika jautāts, kuros rajonos Vilnis Ķirsis saredz minēto 4000 dzīvokļu būvniecību, uz ko viņš atbildēja, ka tas atkarīgs no tā, kur Rīgas pašvaldībai ir zeme. Savukārt Juris Pūce neuzskata, ka Rīgas problēma ir dzīvojamo platību trūkums, bet gan cenu kāpums izskaidrojams ar to, ka cilvēki, kuru īpašumā ir iznomājamās dzīvojamās platības, nevēlas savus īpašumus izīrēt pastāvošās nodokļu sistēmas dēļ.